O1-PP-8

ผลการให้คำแนะนำและการใช้ยาในการเลิกบุหรี่ในร้านยามหาวิทยาลัยโดยความร่วมมือของหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ

ธิดารัตน์ อาจจุฬา, เบญจมาศ ดีแป้น, วัลภา แก้วคำลา, พัชวลี จันทเสน*, ภัทรพล เพียรชนะ, ธีระพงษ์ ศรีศิลป์

บทนำ: การให้คำแนะนำปรึกษาโดยบุคลากรทางการแพทย์ช่วยให้ผู้สูบบุหรี่สามารถเลิกบุหรี่ได้ การศึกษาก่อนหน้านี้ส่วนใหญ่ทำเฉพาะในโรงพยาบาลและร้านยา อย่างไรก็ตามการศึกษาที่ทำโดยความร่วมมือระหว่างร้านยากับหน่วยบริการระดับปฐมภูมิยังมีค่อนข้างจำกัด โดยการศึกษานี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการให้คำแนะนำปรึกษาและการใช้ยาช่วยในการเลิกบุหรี่ในร้านยามหาวิทยาลัยสาขา 1 อำเภอเมือง สาขา 2 และสาขา 3 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับศูนย์แพทย์ชุมชนสามัคคี ศูนย์แพทย์ชุมชนบูรพา และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าขอนยาง **วิธีวิจัย:** การศึกษาเป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental study) ทำการศึกษาระหว่างตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงมกราคม พ.ศ. 2555 โดยผู้เข้าร่วมการศึกษาจะได้รับการให้คำแนะนำปรึกษาและอาจมีการใช้ยาในการช่วยเลิกบุหรี่ โดยเภสัชกรในร้านยา มีแผ่นพับประกอบการให้ความรู้เรื่องบุหรี่ คู่มือเลิกบุหรี่ และติดตามผลการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ 5 ครั้ง โดยติดตามจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบและอัตราการเลิกสูบบุหรี่ ประเมินแรงจูงใจและอุปสรรคในการเลิกสูบบุหรี่ **ผลการศึกษา:** ผู้เข้าร่วมการศึกษาทั้งหมด 36 คน พบว่า จำนวนมวนบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวันลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) โดยก่อนให้บริการเลิกบุหรี่มีจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวันเป็น 14.19±13.79 มวนต่อวัน และหลังให้บริการเลิกบุหรี่มีจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวันลดลงเป็น 5.83±6.95 มวนต่อวัน พบว่าผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จหลังให้คำแนะนำปรึกษามีจำนวน 11 คน (ร้อยละ 30.6) ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) โดยแรงจูงใจที่ช่วยให้เลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จมากที่สุดคือ การได้รับกำลังใจจากครอบครัวหรือคนรอบข้าง รองลงมาคือ การพยายามเบี่ยงเบนความสนใจหรือเลิกทำสิ่งที่เคยชินเมื่ออยากสูบบุหรี่ ส่วนอุปสรรคในการเลิกบุหรี่ที่พบมากที่สุดคือ การทนต่ออาการถอนนิโคตินไม่ได้ **สรุปผล:** การให้คำแนะนำปรึกษาและการใช้ยาในการเลิกบุหรี่โดยเภสัชกรในร้านยามหาวิทยาลัยมีส่วนช่วยให้ผู้สูบบุหรี่ลดจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวันลง และสามารถช่วยให้เลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จ

คำสำคัญ: เลิกบุหรี่ในร้านยา, หน่วยบริการระดับปฐมภูมิ, การให้คำแนะนำเลิกบุหรี่, ร้านยามหาวิทยาลัย

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150
***ติดต่อผู้นิพนธ์**: TEL: 083-3627131, FAX: 043-754360,
E-mail : tong_patricia_057@hotmail.com

O1-PP-10

การไม่มารับบริการในสถานพยาบาลหลักของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ทิพวรรณ สิมสินธุ์*, ธัญลักษณ์ จงมีศิลป์, สุทธิพร มิ่งชัย, สุพัตรา นามวงศ์

บทนำ: โรคเรื้อรังเป็นปัญหาสุขภาพที่สาคัญของประเทศ เนื่องจากผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับยาเพื่อรักษาหรือควบคุมอาการอย่างต่อเนื่อง การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของการไม่มารับบริการในแผนกผู้ป่วยนอกของสถานพยาบาลหลัก ผลกระทบด้านค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย และผลการรักษาของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า **วัสดุและวิธีการทดลอง:** ศึกษาในผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ไม่ไปรับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลที่ตนมีสิทธิอยู่ติดต่อกันอย่างน้อย 3 เดือนในช่วงวันที่ 1 เมษายน ถึง 1 ตุลาคม 2554 โดยการสืบค้นข้อมูลย้อนหลังจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และแบบสอบถามสัมภาษณ์โดยใช้คาถามปลายเปิด โดยใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล **ผลการศึกษา:** ผลการศึกษาพบว่าจากจานวนผู้ป่วยที่นัดทั้งหมด 2,264 ราย มีผู้ป่วย 92 รายที่ไม่มารับบริการ ร้อยละ 4.1 ซึ่งสามารถติดตามสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่บ้านได้ 50 ราย พบว่าผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงจานวน 16 ราย ร้อยละ 37.5 ไปรับยาที่คลินิก เนื่องจากมีความสะดวก ไม่ต้องรอนาน ร้อยละ 62.5 ยังควบคุมระดับความดันโลหิตไม่ได้ตามเป้าหมาย ผู้ป่วยโรคเบาหวาน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.8 ไม่มีเวลาว่างไปรับบริการ และทุกรายยังควบคุมระดับน้าตาลไม่ได้ตามเป้าหมาย ผู้ป่วยโรคหืด 10 ราย และปอดอุดกั้นเรื้อรัง 7 ราย ร้อยละ 60 และร้อยละ 42.8 คิดว่าตนเองหายแล้ว โดยทุกรายไม่มีอาการหอบเหนื่อยในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา ผู้ป่วยโรคจิตเภท 9 ราย ร้อยละ 44.4 ไม่มีญาติพาไปรับยาและร้อยละ 66.6 ไม่สามารถควบคุมอาการได้โดยยังมีอาการหูแว่ว พูดคนเดียว และอาละวาดอยู่เป็นระยะ ผู้ป่วยโรคหัวใจที่ติดตามมี 1 ราย ไม่ไปรับการรักษาเพราะไม่ว่าง ติดธุระ และผู้ป่วยไม่มีอาการของโรค ในด้านผลกระทบด้านค่าใช้จ่ายมีเพียงร้อยละ 6 ที่ได้รับผลกระทบเนื่อง จากมีรายได้น้อย**สรุปผล:** สาเหตุส่วนใหญ่ที่ผู้ป่วยไม่ไปรับบริการในสถานพยาบาลหลักคือ คิดว่าตัวเองหายแล้ว หลังจากผู้วิจัยได้แนะนาให้ผู้ป่วยไปรับการรักษา พบว่าร้อยละ 46 กลับไปรับบริการที่สถานพยาบาลหลัก จากงานวิจัยนี้บุคลากรทางการแพทย์ควรสร้างความเข้าใจและความตระหนักต่อโรคในผู้ป่วยโรคให้มากขึ้น

คำสำคัญ: สาเหตุที่ไม่ไปรับบริการในสถานพยาบาลหลัก, การไม่ไปรับบริการตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า, ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ไม่ไปรับบริการในสถานพยาบาลหลัก

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150
***ติดต่อผู้นิพนธ์:** Tel: 088-5619904, E-mail: Kenichi_kuza@hotmail.com